

BÁCS-KISKUN MEGYEI TÖRTÉNELEMVERSENY

I. FORDULÓ

2018/2019



A versenyző neve:	
-------------------	--

A versenyző iskolája:	
-----------------------	--

A felkészítő tanár neve:	
--------------------------	--

Elérhető pontszám:	100 pont
--------------------	----------

Elért pontszám:	
-----------------	--

Kedves Versenyző!

Üdvözljük a Bács-Kiskun Megyei Történelemverseny I. fordulójában. Kívánjuk, hogy sikeresen versenyezzen, és hasznos tapasztalatokat szerezzen.

A feladatlap kitöltésére két óra (120 perc) áll rendelkezésére! Figyelmesen olvassa el a feladatokat, válaszait gondolja át, használja ki az idejét! Írjon olvashatóan, ügyeljen a megfogalmazásra és a helyesírásra. Atlaszt, vagy más segédeszközt nem használhat.

Jó munkát kívánunk!

A feladatlapot készítették:

*Bába Károly (Szeged, SZSZC Csonka János Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája)
Dr. Szaszko Elek (Budapest, Karinthy Frigyes Gimnázium)*

A feladatlapot lektorálta :

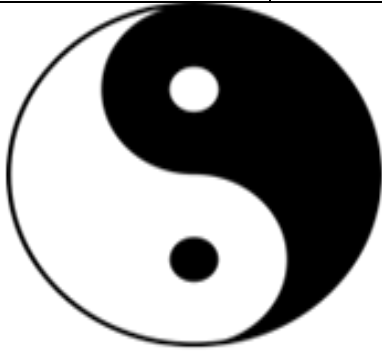
Harmath Sándor (Kecskemét, Kecskeméti Református Gimnázium)

I. Az ókori India és Kína

/8 pont

1. Nevezze meg a képekhez, forrásokhoz, vagy a meghatározásokhoz tartozó különböző történelmi fogalmakat, majd azok számát (1-8) írja be a táblázat megfelelő helyére! (elemenként 0,5 pont)

India	Kína	Mindkettő	Egyik sem



1.



2.



3.

1. kép A vallási-filozófiai rendszer neve:

2. kép A vallásalapító neve:

3. kép Az építmény neve:

4. forrás „... Az alattvalók védelmét, a jótékony adományok szétszétadását, az áldozatok bemutatását, a Védák tanulmányozását s az élvezetekben való mértékletességet a ksatriák kötelességévé tette. ...”

A társadalmat tagoló rendszer neve:

5. forrás A konfucianusok nem a jelent tekintik vezérükül, hanem a múltat tanulmányozzák, hogy ezzel lejárassák a mai időket, és a nép közt kétséget és nyugtalanságot keltsenek {...} Javaslom ezért, hogy {...} Csin évkönyveinek kivételével égessék el az összes krónikákat;...”

A korszak uralkodójának neve:

6. meghatározás Értékes exportcikknek bizonyultak az éghajlat miatt itt őshonos és elterjedt fűszernövények. A termékek bekerültek a Selyemút jellegzetes áruinak közé.

A legjellemzőbb fűszernövény neve:

7. meghatározás A hatalmas kontinensnyi térség természetes állapota a szétagoltság volt, mert nem lehetett egyben tartani különböző földrajzi adottságú területeit, melyeken számtalan nép lakott. Ám a kisebb államok egy-egy tehetséges uralkodója átmenetileg a terület nagy részére kiterjesztette fennhatóságát. Ilyen átmeneti egyesítés volt az adott területen a Kr. e. III. században

Az uralkodó neve:

8. forrás „A város mindkét részének közepén egy-egy épület áll. Az egyik a nagy és erős kőfallal védett királyi palota, a másik Marduk bronzkapus szentélye. {...} alapterülete négyszög alakú {...} A szentély közepén zömök torony emelkedik, {...}”

A város neve:



II. Óperzsa Birodalom

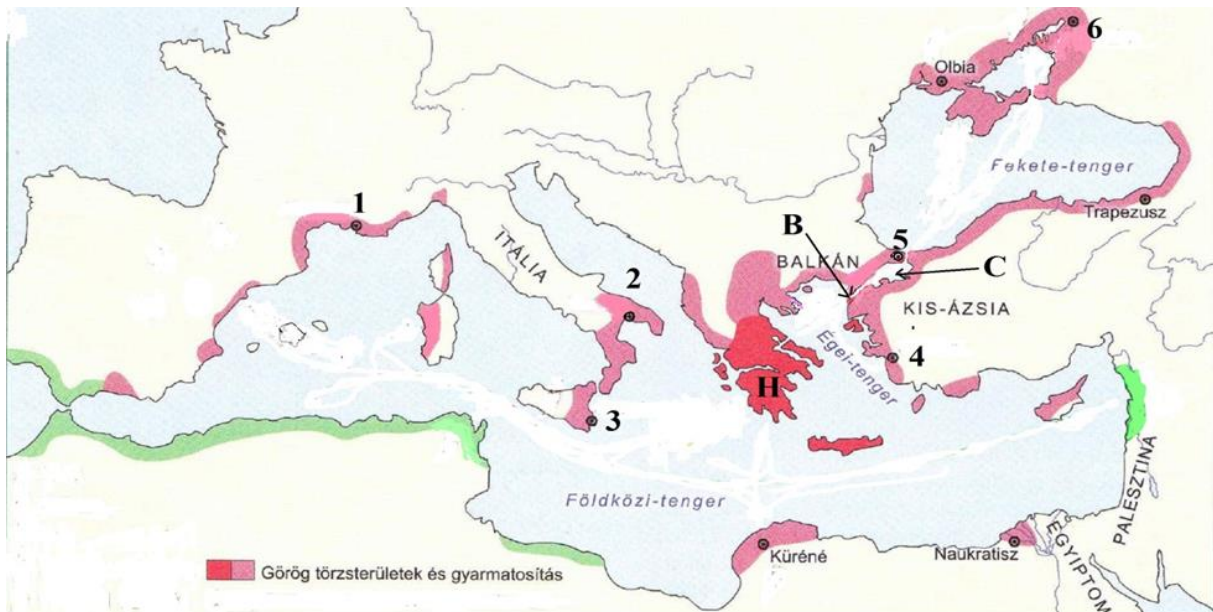
/ 7 pont

1. A következő állítások az Óperzsa Birodalommal kapcsolatosak. Döntse el, hogy igazak, vagy hamisak az állítások! Az igaz (I), vagy a hamis (H) betűjelet a pontozott vonalakra írja! (Elemenként 1 pont)

- A. A Birodalom legjelentősebb uralkodója I. Dareiosz (Kr. e 485-468) tovább növelte a Birodalom területét Európa és India felé.
- B. A Birodalom területét tartományokra osztották. A tartományok élén álló kormányzók állami feladatokat láttak el. A hadsereg ugyanakkor az adott tartományban önálló vezetés alatt állt.
- C. Az isszoszi (Kr. e 333) csatában vereséget szenvedett III. Dareiosz újjászervezte hadseregét, de Kr. e 331-ben Gaugamélánál végleges vereséget szenvedett. Nagy Sándor megkímélte az életét, de fogságba vetette.
- D. Xerxész csapatai Kr. e 480-ban hidat vertek a Hellészpontoszon és így a szárazföldön közeledtek Hellász központja felé. A hadsereg kb. 200 000 katonából és 650 hajóból állt.
- E. A görög-perzsa háborúk egyik legfontosabb oka volt, hogy a perzsa terjeszkedés sértette a görög poliszok – elsősorban Athén – gazdasági, kereskedelmi érdekeit.
- F. A perzsák eredetileg az Anatóliai-medence nyugati peremén élő indoeurópai nyelvcsaládból származó lovas nép volt, kik állattenyésztéssel foglalkoztak.
- G. A perzsák szakítottak az asszírok kegyetlen, elnyomó módszereivel, de amikor egy nép ellenállt nekik, nem riadtak vissza egész népcsoportok deportálásától a Birodalmon belül.

III. A görög gyarmatosítás

/ 8 pont



1. Egy hajó indul el Hellászból (H) és útja során több várost és földrajzi tájegységet érint. A táblázatban a kis betűkkel ellátott mondatok egy-egy városra utalnak. Nevezze meg a városokat görög nevükön – segítségül 2-2 betűt megadtunk, illetve a név hosszát jelöltük – és írja be hozzájuk a térkép számait (1-6). (Soranként 1 pont) (6)

	Az adott városra vonatkozó állítás.	A város neve	száma
a.	A korábbi gyarmatváros területén Constantinus császár alapított várost.	_ _ z a _ _ _ _ _	
b.	Arhimédész tevékenységének színhelye.	_ z _ _ _ _ _ _ _ i	
c.	A város latin neve Tarentum volt.	_ a _ _ s _	
d.	Maga is anyaváros volt a gyarmatosítás során. Az egyik első filozófiai iskola itt jött létre.	M _ _ _ _ o _ _	
e.	A görögök által a Földközi-tenger nyugati részén alapított város.	_ _ _ _ _ i _ i _	
f.	Főleg gabonát szállítottak e város térségéből Hellászba.	_ a _ _ i _ _	

2/ A térkép B és C betűi milyen földrajzi helyeket jelölnek? Mai nevüket írja le a pontozott vonalakra! (Elementként 1 pont) (2)

B.....

C.....

IV. Párhuzamos életrajzok és események

/6 pont

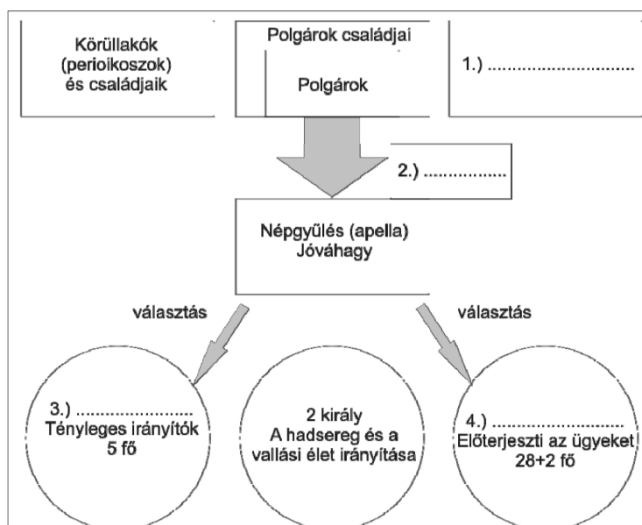
1. Ki-kinek a kortársa, mely események történtek egy időben, párhuzamosan az ókorban? A felsorolt események, személyek és évszámok SZÁMAIT (1-12) írja be a táblázat megfelelő helyére! (Elemenként 0,5 pont)

	Esemény	Évszám	Esemény	Évszám
A		Kr. e 221-210		
B	Trója ostroma			
C			Óbabiloni Birodalom	
D				Kr. e 560-510

1. Csin Si Huang-ti uralkodása; 2. Türransiz Athénban; 3. Kr. e XIII. század; 4. római köztársaság kialakulása; 5. II Ramszesz uralkodása; 6. Kr.e. 218-201; 7. Kr. e. XIII. század közepe; 8. Indusvölgyi civilizáció; 9. Kr. e 510; 10. Kr. e. XVIII. század; 11. Kr. e 3. évezred – Kr. e. XVIII. század; 12. 2. pun háború

V. Athén és Spárta politikai berendezkedése, intézményrendszere

/ 10 pont



1. Az alábbi ábra a spártai államszervezetet mutatja be. Írja be a számok (1-4) mellé a hiányzó fogalmat/információt. (Elemenként 1 pont) (4)

2. Az ábra alapján válassza ki Spárta kormányzati rendszerét. (1)

- a) egyeduradalom - monarchia,
- b) oligarchia,
- c) timokrácia,
- d) egyeduradalom - türransiz,
- e) demokrácia

3. Az athéni berendezkedéshez, illetve intézményrendszerhez több szám is köthető. (pl. 500 – a tanács tagjainak száma Kleiszthenész korától) (Elemenként 1) (5)

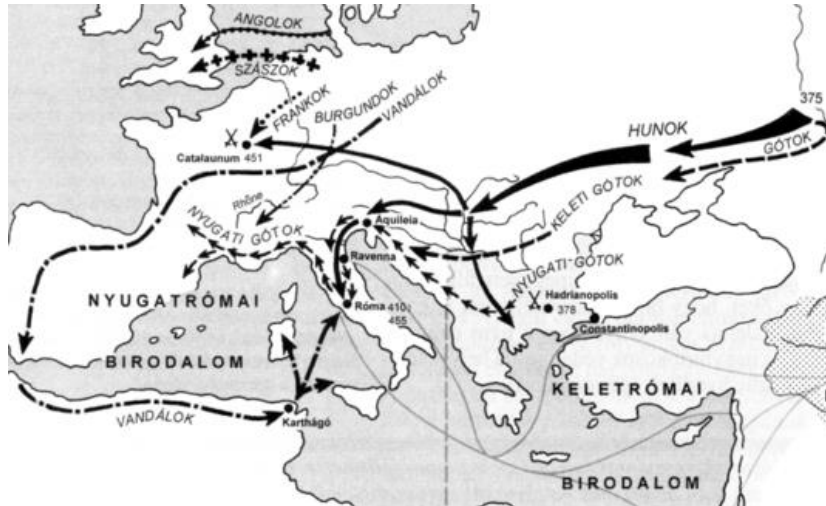
a) Soroljon fel 3 példát, hogy a 10-es szám miként jelenik meg a „rendszerben” a Kr.e. 5. században.

- 1)
 - 2)
 - 3)
- b) Soroljon fel 2 példát, hogy a 6000-es szám miként jelenik meg a rendszerben a Kr.e. 5. században.
- 4)
 - 5)

VI. Germán királyságok a Nyugatrómai Birodalom bukását követően

/ 9 pont

1. A kérdés a Nyugatrómai Birodalom egykori területén létrejövő germán királyságokkal kapcsolatos. A térkép a 4-5. századi állapotokat mutatja. Töltsd ki a táblázatot arra vonatkozóan, hogy mely germán nép alapított királyságot a birodalom egykori területein egy évszázaddal később, az 5-6. század fordulóján. (Elemenként 0,5 pont) (2,5)



A terület / provincia elnevezése	A germán népek elnevezése
a) Britannia	
b) Gallia	
c) Hispánia	
d) Africa	
e) Appennini- félsziget	

2. Az egykori Pannónia területén melyik sztyeppei nomád nép létesített fejedelemséget a 6. században? (1)

.....

3. Hogy hívták a Gallia területén királyságot alapító nép első keresztény királyát? (1)

.....

4. Mely dinasztiának volt a tagja? (1)

.....

5. Mi volt a neve az Appennini-félszigeten királyságot alapító nép királyának? (1)

.....

6. Hol, melyik városban volt az udvara? (0,5)

.....

7. Ugyan népevel együtt már korábban megkeresztelkedett, mégis eretneknek számítottak. Miért? (2)

.....

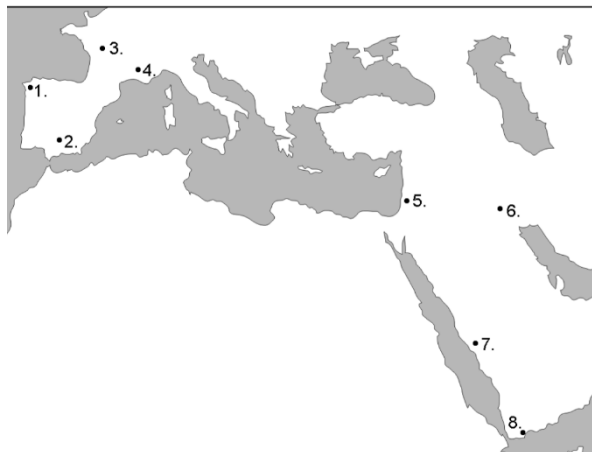
.....

.....

.....

VII. Az arab világ és az iszlám

/ 8 pont



1. Azonosítsa a helyszíneket a leírások alapján. Írja be a táblázatba a helyszín nevét. (Négy sorszám kimarad!) (Soranként 1 pont) (4)

Leírások	A helyszín neve	Sorszáma a térképen
a) 732-ben itt zajlott le az az ütközet, amelyben a frankok megállították az arabok európai terjeszkedését		
b) Az Európában a 8. és a 11. század között fennállt arab állam központja. A reconquista során került újra keresztény kézre.		
c) A 8. század második felétől az arab birodalom fővárosa, virágzó kereskedelmi és kulturális központ. Európában mesés gazdagságáról volt híres.		
d) Az arabok ősi zarándokhelye, az iszlám vallás születésének helyszíne.		

2. Az alábbi négy kép (A-D) felhasználásával alkosson 1-1 képpárt, majd magyarázza meg a két kép közötti összefüggést röviden összefoglalva a képek tartalmát. (páronként 2 pont) (4)

A)



B)



C)



D)



1. képpár és indoklás:

.....

.....

.....

.....

.....

2. képpár és indoklás:

.....

.....

.....

.....

.....

VIII. Szent István – államalapítás

/ 8 pont

1. Egészítse ki a szöveget a megfelelő fogalmakkal (a-e). (Elemenként 1) (5)

I. (Szent) István a korábbi vérségi alapon szerveződő rendszer helyett új, területi alapon szerveződő igazgatási egységeket hozott létre: a a).....-et.

Központjául egy-egy vár szolgált, területe pedig magában foglalta a királyi birtokok mellett a(z)

b) és a magánföldesúri birtokokat is. Ezen igazgatási egységek élén a király által kinevezett c)-ok

álltak, helyi szinten megtestesítve a királyi hatalmat: bíraskodtak, kezelték a királyi jövedelmeket és katonai vezetők voltak. A királyi sereg alapját ugyanis a királyi várak fegyveresei jelentették, így a várföldeken élő, szolgálóállapotú, de katonai feladatokat is végző

d), illetve ezen elemeknek a tisztjei, akiket

e)-nak nevezték.

2. Vajk/István uralmát nem mindenki fogadta el, több külső és belső ellenséggel kellett leszámolnia hatalmának megszilárdítása érdekében apja halálát követően.

A megadott rövid részletek és információk alapján töltsd ki a táblázatot a megfelelő információval.
(Hibátlanul kitöltött soronként 1 pont) (3)

A) „István magyar király sereggel ment anyai nagybátyja [...] ellen; miután őt feleségével és két fiával együtt elfogta, országát erőszakkal a keresztény hitre kényszerítene” (Hildesheimi Évkönyv)

B) „[...] tehát rokona volt Gézának s [...] a leviratus ősi jogszokásának akart érvényt szerezni, [...] a trónt pedig a [...] hagyományos és Géza idejéig sértetlen örökösödési rend értelmében, mint Árpád nemzetségének legidősebb férfitagja követelte magának.” (Hóman Bálint történész)

C) „A görögöktől pedig felhatalmazást szerzett, majd az említett Marosvárott kolostort emelt Keresztelő Szent János tiszteletére. S minthogy a föld e férfit szolgáltatta [...], ezért fölényben volt a fegyveresek sokaságát illetően, a királlyal pedig a legkevésbé sem törődött. [...] A következő napon mennyei segítséggel – Szent György támogatásával – Csanád döntő győzelmet aratott felette.” (Szent Gellért nagyobbik legendája)

Ki állt szemben Istvánnal?	Mikor?	terület	Az idézet betűjele
		Somogy, Zala, Veszprém környéke	
	1003		
	1008 vagy 1028		



IX. Esszé

/ 36 pont

Az alábbi források, valamint saját ismeretei alapján ismertesse Caesar és Octavianus szerepét az egyeduralom kialakításában. Válaszában az alábbi szempontokra térjen ki: 1) történelmi körülmények rövid bemutatása – a köztársaság válságának politikai háttere Caesar fellépésekor, 2) Caesar hatalomra jutásának lépései, egyeduralmának jellemzői és értékelése, 3) Octavianus hatalomra jutásának lépései, valamint az általa bevezetett rendszer sikerességének értékelése

„[Caesar nem azért békítette ki Crassust és Pompeiust], mintha azt akarta volna, hogy egyetértésben éljenek, hanem mert látta nagy befolyásukat és tisztában volt azzal, hogy mindkettőjük, vagy legalább egyikük pártfogása nélkül nem juthat hatalomhoz. És ha akármelyiküket külön nyeri meg barátjának, ezzel ellenfelévé teszi a másikat. [...] Caesar [...] tudta, hogy közeledésével egyiküket sem fogja megbántani, ám ha amazok ketten összefognának, nála erősebbek lennének. Nagyon is világosan látta, hogy barátságuk révén csakhamar mindenki más fölé emelkedhetik, majd rajtuk keresztül – egyiket a másik ellen kijátszva – nemsokára őket is legyűrheti.” (Cassius Dio római történetíró)

1. forrás

legnagyobb hadvezérei. [...] Minden más hadvezérnél több csatát vívott, és több ellenséget ölt meg. Galliai hadjáratán, bár tíz évig sem tartott, nyolcszáznál több várost vett be ostrommal, és háromszáz néptörzset hódított meg. [...] Mihelyt a polgárháború véget ért, egyetlen cselekedetét sem hibáztathatta senki [...] nemcsak megbocsátott azoknak, akik ellene harcoltak, hanem tisztségeket és hivatali állásokat is osztogatott nekik. [...] Pompeius korábban ledöntött szobrát újra felállíttatta. [...] A személyes biztonság megőrzésére legjobb eszköznek a nép rokonszenvét tartotta. Ezért ünnepségekkel és ingyengabona-osztással továbbra is a nép kegyét kereste. Katonái részére pedig új telepes városokat alapított.” (Plutarkhosz történetíró)

2. forrás

„Caesar [Octavianus] Antoniusszal, ellenségeskedésük után barátság kötésére Mutina város közelében [...] találkozott. [...] Itt tanácskoztak hárman, oly módon, hogy Caesar consuli tisztségére való tekintettel középütt ült. Kétnapi, hajnaltól esti tartó tanácskozás után a következőket határozták: [...] A polgárháború okozta zavar rendezésére Lepidus, Antonius és Caesar részvételével új hivatalt kell öt évre választani, amely consuli jogkörrel rendelkezék.” (Appianos római történetíró)

3. forrás

„Mivel Imperator Caesar Augustus Sextilis hónapban vette át először a consulsgot, ekkor vonult be háromszor diadalmenetben a városba, a Ianiculusról levezenyelt légiók ugyanekkor csatlakoztak zászlói alá és esküdtek fel rá, de Egyiptom is ebben a hónapban került a római nép hatalma alá, és ebben a hónapban lett vége a polgárháborúknak, ez a hónap a felsorolt okoknál fogva tehát a legnagyobb boldogságot jelenti és jelentette ennek a birodalomnak, a senatus úgy határozott, hogy ez a hónap Augustusnak neveztesse.” (A Senatus határozatai; Kr.e. 27.)

4. forrás

.....

.....

.....

.....

This image shows a single page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.



.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szemponatok	Elérhető pontok	Elért pontok
Feladatértés	2	
Tájékozódás térben és időben	4	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	6	
Ismeretszerzés, a források használata	12	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	12	
Összpontszám	36	



Összesítő táblázat

Feladatok	Elérhető pont	Elért pont
I. Ókori India és Kína	8	
II. Óperzsa Birodalom	7	
III. Görög gyarmatosítás	8	
IV. Párhuzamos életrajzok és események	6	
V. Spárta és Athén	10	
VI. Germán királyságok	9	
VII. Iszlám	8	
VIII. Szent István	8	
IX. Esszé	36	
Összesen	100	